

Deel 2: versie 3-6 jaar

	Geen probleem	Probleem	Ernstig probleem	Volledig probleem
I. Leren en ontwikkelen van vaardigheden				
<p>I.1 Hoe verloopt de ontwikkeling van vaardigheden?</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’ versus ‘een (belangrijk) probleem’.</p> <p>De vaardigheden waar het om gaat zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kleuters leren om eenvoudige problemen op te lossen door te experimenteren en logisch na te denken. Ze kunnen bijvoorbeeld puzzels oplossen, blokken bouwen en eenvoudige instructies volgen. ▪ Kleuters ontwikkelen hun creativiteit door te tekenen, schilderen, kleien en fantasieverhalen te spelen. ▪ Kleuters leren objecten te groeperen op basis van kleur, vorm, grootte of andere 	<p>Het verwerven van kennis en het ontwikkelen van vaardigheden verloopt leeftijdsadequaat, er is geen bovengebruikelijke ondersteuning nodig voor het ontwikkelen van vaardigheden (bv hulpmiddelen of therapie).</p>	<p>Er is specifieke ondersteuning nodig i.f.v. ontwikkelingsstimulatie (bijvoorbeeld ambulante therapie, thuisbegeleiding).</p>	<p>Er is intensieve ondersteuning nodig op meerdere domeinen in de ontwikkeling, vaak vanuit meerdere disciplines om het ontwikkelen van vaardigheden te stimuleren of het afnemen van vaardigheden te vermijden (bijvoorbeeld: nood aan schoolvervangende/schoolaanvullende dagopvang).</p>	<p>Het kind toont geen ontwikkeling van vaardigheden (van geen enkele vaardigheid), de ontwikkeling stagneert volledig of gaat achteruit.</p>

<p>kenmerken. Dit legt de basis voor logisch denken en wiskundig begrip.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Betrokkenheid: Ze leren door te luisteren naar verhalen, liedjes en gesprekken van volwassenen en andere kinderen. Ze observeren ook de wereld om hen heen en nemen informatie op. 				
<p>I.2 Opleiding: het volgen van onderwijs, evolutie, integratie op school, volgen van lessen</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’ versus ‘een (belangrijk) probleem’.</p> <p>Waar het om gaat is dat het kind ook in een schoolse context vaardigheden kan ontwikkelen. Het gaat hier (enkel) om deelname aan onderwijs (integratie in de school op zich) en niet om <u>sociale</u> integratie op school (zie volgende item I.3).</p> <p>Opgelet: dit item moet ook leeftijdsafhankelijk worden bekeken. Een 3-jarige die nog</p>	<p>Het kind volgt onderwijs, evolueert in het schoolse traject zoals verwacht, volgt de dagindeling / de dagelijkse routine.</p>	<p>Het kind kan onderwijs volgen, maar het verloopt moeilijk (er is extra ondersteuning nodig om de evolutie te bewaken, de dagindeling moet aangepast worden). Nood aan aangepast onderwijs (buitengewoon, inclusief traject, ziekenhuisschool of niet-vrijwillig thuisonderwijs) geeft indicaties van minstens ‘een probleem’.</p>	<p>De onderwijsbehoeften van het kind overschrijden de draagkracht van de school en/of de mogelijkheden van het kind. Voltijds naar school gaan is niet haalbaar.</p>	<p>Het is niet meer mogelijk om het kind zijn vaardigheden te laten ontwikkelen in een schoolse context wegens kind-afhankelijke problemen zoals medische problemen, gedragsproblemen,</p>

niet voltijds naar school kan vormt minder een probleem dan een 6-jarige die dit niet kan.				
<p>I.3 Hoe verloopt de sociale integratie van het kind?</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’ versus ‘een (belangrijk) probleem’.</p> <p>Waar het om gaat: vrije tijd, vriendschappen, sociale interactie, sociale situaties</p>	<p>Leeftijdsadequate sociale ontwikkeling. Geen problemen met deelname aan sociale interactie.</p>	<p>Er is een mogelijke vertraging in de sociale ontwikkeling, bijvoorbeeld: het kind maakt weinig of geen oogcontact met anderen; beperkte reactie op zijn/haar naam; reageert niet altijd wanneer het bij de naam wordt genoemd; heeft moeite met het delen van aandacht of vermijdt net fysiek contact (bijvoorbeeld niet willen knuffelen of niet op de schoot willen zitten). Het kind kan mits beperkte aanpassingen nog deelnemen aan regulier onderwijs of deelnemen aan sociale activiteiten met het gezin.</p>	<p>Er is een duidelijke vertraging in de sociale ontwikkeling, bijvoorbeeld: geen interesse in sociale interactie; beperkt reageren of net extreem reageren op sociale prikkels; het kind toont ernstig en hoogfrequent agressief gedrag naar anderen; het kind toont onvermogen om getroost te worden in een sociale interactie. Het kind kan slechts met intensieve aanpassingen deelnemen aan (aangepaste) onderwijs of sociale activiteiten met het gezin.</p>	<p>Er is geen sociale integratie mogelijk (bijvoorbeeld geen enkele reactie op anderen, geen binding met anderen).</p>
II. Communicatie				
Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’ en ‘een ernstig probleem’.	Er is een leeftijdsadequaat	Er is mogelijke vertraging in de communicatieve	Er is een duidelijke vertraging in de communicatieve ontwikkeling. Bijvoorbeeld: het kind gebruikt bijna	Er is geen enkele communicatie mogelijk (bijvoorbeeld geen

<p>De vaardigheden waar het om gaat zijn: Zowel het geven als het ontvangen van (verbale en non-verbale) communicatie (inclusief begrip ervan).</p>	<p>communicatieve ontwikkeling. Bijvoorbeeld: het kind kan duidelijk en vloeiend praten, zinnen maken en zijn gedachten goed onder woorden brengen, het kind begrijpt eenvoudige instructies, vragen en verhalen, het kind luistert aandachtig naar anderen en stelt vragen, het kind gebruikt gebaren, gezichtsuitdrukkingen en lichaamstaal op een effectieve manier. Bijvoorbeeld: het kind maakt verstaanbare kleine zinnen in de moedertaal, gebruikt meervouden, onderscheidt kleuren. Het kind begrijpt 'waar', 'wat', 'wie', 'koud', 'moe', 'honger'; kent 3 kleuren, duidt ellebogen en knieën aan.</p>	<p>ontwikkeling. Bijvoorbeeld: het kind gebruikt minder woorden dan leeftijdsgenoten, heeft moeite met het vinden van de juiste woorden, spreekt onduidelijk of slist, het kind heeft moeite met het begrijpen van complexe opdrachten of vragen, het kind heeft moeite met het starten en onthouden van gesprekken met anderen. Het kind heeft bijvoorbeeld een spraak- en/of taalachterstand van verschillende maanden (noodzaak tot logopedie).</p>	<p>geen gesproken taal of maakt gebruik van zeer eenvoudige uitingen, het kind begrijpt weinig van wat er tegen hem gezegd wordt, zelfs in eenvoudige zinnen, het kind heeft moeite met het gebruik van taal in sociale situaties (bijvoorbeeld het nemen van beurt in een gesprek, het aanpassen van de taal aan de situatie, het kind geraakt gefrustreerd in sociale situaties omdat het zijn behoeften niet duidelijk kan maken).</p>	<p>enkele reactie op anderen of het niet aangeven van noden/behoeften)</p>
<p>III. Mobiliteit en Verplaatsing</p>				
<p>III.1 Gaan zonder hulp Vaststellen tussen 'geen probleem', 'een probleem',</p>	<p>Geen probleem met stappen</p>	<p>Meer dan 10 meter stappen is moeilijk</p>	<p>Zeer moeilijk (enkele meters)</p>	<p>Onmogelijk om te stappen zonder hulp</p>

<p>‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p> <p>Opgelet: gezien de leeftijd valt verkeersveiligheid hier niet onder, het gaat enkel om ‘gaan zonder hulp’.</p>				
<p>III.2 Trappen, obstakels, kruipen, voortbewegen op handen en knieën</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’, ‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p>	<p>Het nemen van trappen, obstakels, kruipen, voortbewegen op handen en knieën vormen geen probleem.</p>	<p>Het nemen van trappen, obstakels, kruipen, voortbewegen op handen en knieën verloopt moeilijk (traag of met veel inspanning, met verbale instructies).</p>	<p>Het nemen van trappen, obstakels, kruipen, voortbewegen op handen en knieën verlopen zeer moeilijk (traag en met veel inspanning, met fysieke ondersteuning).</p>	<p>Onmogelijkheid tot het nemen van trappen, obstakels, kruipen, het kunnen voortbewegen op handen en knieën.</p>
<p>III.3 Gebruik van hulpmiddelen of steun (bij verplaatsing minder dan 10 meter)</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’, ‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p>	<p>Geen gebruik van hulpmiddelen of hulpmiddelen die zelfstandig gebruikt kunnen worden.</p>	<p>Hulpmiddelen noodzakelijk (bijvoorbeeld: orthese, kruk of stok, rolstoel buiten / buggy buiten) en kan zelfstandig gebruikt worden mits minimale ondersteuning (aandoen, aangeven, in rolstoel gezet worden, ...).</p>	<p>Hulpmiddel(en) noodzakelijk en kan niet zelfstandig gebruikt worden. Er is nog een eigen bijdrage i.f.v. gebruik van het hulpmiddel.</p>	<p>Rolstoel / buggy voor alle verplaatsingen met volledige hulp van derden (overname).</p>
<p>III.4 Fijne manipulatie en handigheid</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’, ‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p>	<p>Er is een leeftijdsadequate ontwikkeling van de fijne motoriek</p>	<p>Er is mogelijke vertraging in de ontwikkeling van de fijne motoriek. Er is specifieke ondersteuning nodig</p>	<p>Er is duidelijke vertraging in de ontwikkeling van de fijne motoriek. Er is intensieve ondersteuning nodig in de ontwikkeling van de fijne motoriek en ondanks veel ondersteuning is de evolutie beperkt</p>	<p>Er is geen functioneel gebruik van de handen voor doelgerichte taken.</p>

<p>Het gaat hier om de ontwikkeling van de kleine spieren in de handen en vingers, waardoor ze nauwkeurige en gecontroleerde bewegingen kunnen maken. Het gaat ook om het vermogen om de handen en individuele vingers te bewegen en te gebruiken voor taken. Bijvoorbeeld: het oppakken van kleine voorwerpen, het draaien van pagina's in een boek, het openen/sluiten van ritsen/knopen, inkleuren van een tekening, knippen met schaar. Het gaat ook om het vermogen om voorwerpen vast te houden en te manipuleren met de juiste hoeveelheid kracht, bijvoorbeeld: kneden van klei, vasthouden van potlood, bouwen met kleine blokken.</p>		<p>i.f.v. ontwikkelingsstimulatie van de fijne motoriek (bijvoorbeeld ambulante therapie, thuisbegeleiding). Een kind kan bijvoorbeeld moeite hebben met het vasthouden van een potlood of krijt, het aantrekken van sokken/schoenen, ...</p>	<p>of zeer moeizaam. Bijvoorbeeld: het kind kan voorwerpen niet goed vasthouden, heeft veel moeite met het oppakken van kleine voorwerpen, of met het richten van de hand naar een object.</p>	
<p>III.5 Spel en sportactiviteiten Vaststellen tussen 'geen probleem', 'een probleem',</p>	<p>Er is een leeftijdsadequate ontwikkeling van de mogelijkheden om aan</p>	<p>Er zijn moeilijkheden waardoor het kind verhinderd is in sommige spel en sportactiviteiten. De</p>	<p>Er zijn ernstige moeilijkheden waardoor het kind sterk verhinderd is in spel en sportactiviteiten. Bijvoorbeeld, ondanks aangepast aanbod (zoals G-sport, aangepaste</p>	<p>Het is onmogelijk om aan enige vorm van spel én</p>

<p>‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p> <p>Het gaat hier om een breed scala aan bewegingen en interacties, gericht op plezier, ontwikkeling en het ontdekken van de wereld. Bijvoorbeeld: fantasiespel, spelen in de speeltuin, gezelschapspelletjes, samenspielen, tikspelletjes, balspelletjes, ...</p>	<p>spel en sportactiviteiten te doen.</p>	<p>ontwikkeling van spel en sportactiviteiten verloopt niet leeftijdsadequaat. Bijvoorbeeld: er is enige ondersteuning nodig (bijvoorbeeld aangepaste instructies)</p>	<p>dagopvang) blijft het moeilijk lopen en is er intensieve ondersteuning nodig.</p>	<p>sportactiviteiten te doen.</p>
<p>IV. Zelfverzorging</p>				
<p>IV.1 Wassen en aankleden</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’, ‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p>	<p>Het kind kan op een leeftijdsadequate manier bijdragen tot het zich wassen en kleden (altijd met toezicht en vaak met ondersteuning) en laat zich ondersteunen. Bijvoorbeeld: gemakkelijke kledingstukken aan- en uittrekken, gezicht en de handen zelfstandig wassen, tanden zelfstandig poetsen.</p>	<p>Er is vertraging in het zelf kunnen bijdragen aan het wassen en kleden en/of laat zich slechts moeilijk ondersteunen. Bijvoorbeeld: heeft veel moeite met het aan- en uitkleden, zelfs met hulp. Weigert vaak om zich te laten wassen of tanden te poetsen.</p>	<p>Het kind kan zelf weinig bijdrage leveren in het wassen en kleden, maar laat zich wel nog ondersteunen. Of het kind vertoont extreem verzet tegen wassen, tandenpoetsen, aankleden. Het kan mogelijk zijn dat er meerdere personen ondersteuning moeten bieden.</p>	<p>Het kind levert geen enkele bijdrage in het wassen en kleden.</p>
<p>IV.2 Voedsel nuttigen</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’, ‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p>	<p>Er is een leeftijdsadequate ontwikkeling van het nuttigen van voedsel.</p>	<p>Er is een mogelijk probleem op vlak van het nuttigen van voedsel. Enige ondersteuning of</p>	<p>Er is een duidelijk probleem bij het nuttigen van voedsel (die ook de groei en ontwikkeling van het kind beïnvloedt), er is intensieve ondersteuning of een doorgedreven</p>	<p>Bijvoorbeeld: volledige sondevoeding of totale parentale voeding (= infuus in de bloedbaan), zonder</p>

<p>Waar het om gaat is het opnemen van voedsel en het ontwikkelen van (zelfstandig) eten (bijvoorbeeld: eten prikken, oplepelen, drinken uit een open beker, nieuw voedsel proberen). Afhankelijk van de leeftijd/problematiek kan het gaan om selectief eten, voedselweigering (uit angst, ...), slikstoornissen, kauwproblemen, problemen met gewichtscontrole, ...</p>		<p>aanpassing van de voeding of omgeving is aangewezen. Bijvoorbeeld: heeft moeite met het gebruik van een lepel, knoeit veel en heeft hulp nodig bij het eten, weigert vaak om nieuw voedsel te proberen.</p>	<p>aangepaste voeding of omgeving noodzakelijk. Bijvoorbeeld: eten in combinatie met sondevoeding; eten van gemixt voedsel in zeer kleine hoeveelheden omwille van ernstig verslikingsgevaar; niet zelfstandig kunnen eten én volledige hulp nodig hebben; vertoont extreme angst of weerstand tegen bepaalde texturen of smaken.</p>	<p>perspectief op evolutie naar (deels) zelfstandig voedsel te kunnen nuttigen</p>
<p>IV.3 Toiletgang</p> <p>Vaststellen tussen ‘geen probleem’, ‘een probleem’, ‘een ernstig probleem’ en ‘een volledig probleem’</p> <p>Waar het om gaat is de ontwikkeling van de zindelijkheid, inclusief reinigen. Het gaat niet de vaardigheid van kleding hanteren, de transfer naar toilet,...</p>	<p>Er is een leeftijdsadequate ontwikkeling van de zindelijkheid.</p>	<p>Bijvoorbeeld: heeft verminderd bewustzijn van de lichaamssignalen, heeft uitzonderlijk ongelukjes overdag, maar er is wel sprake van nachtelijke incontinentie, heeft nog hulp nodig bij het reinigen na het toilet, of is selectief in waar hij/zij naar het toilet wil gaan, ...</p>	<p>Bijvoorbeeld: heeft verminderde controle over blaas en darmen, of het kind is deels incontinent (dag en nacht) en draagt luiers of heeft dagelijks lavement nodig, De problemen met de toiletgang beïnvloeden het sociale leven of het zelfvertrouwen. Zindelijkheidstraining wordt nog geprobeerd.</p>	<p>Het kind heeft geen enkele controle over blaas en darmen, het kind heeft bijvoorbeeld stoma verzorging, sondering, Zindelijkheidstraining is niet aan de orde, het kind kan geen gebruik maken van het toilet.</p>